

Дело C-481/23 [Sangas]ⁱ

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

26 юли 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Audiencia Nacional (Испания)

Дата на акта за преюдициално запитване:

24 юли 2023 г.

Лице, чието предаване се иска:

JMTB

AUDIENCIA NACIONAL (НАЦИОНАЛЕН СЪД, ИСПАНИЯ)

НАКАЗАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ

[...]

[вътрешноправни процесуални въпроси]

ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ ДО СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

1. Запитваща юрисдикция:

[...] Наказателно отделение на Audiencia Nacional (Национален съд).

2. [...] [информация за страните в производството]

3. Предмет на главното производство и факти:

С решение от 21 февруари 2022 г. (ROJ: SAN 677/2022 — ECLI:ES:AN:2022:677), пояснено с определение от 3 март 2022 г. [...],

ⁱ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

подсъдимият JMTB, заедно с други лица, е осъден за извършването на ТРИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ СРЕЩУ ДЪРЖАВНАТА ХАЗНА и за ИЗПИРАНЕ НА ПАРИ, като са му наложени следните наказания:

а) за всяко едно от трите престъпления СРЕЩУ ДЪРЖАВНАТА ХАЗНА: две години лишаване от свобода и глоба в размер на 23 милиона евро за финансовата 2011 година, 135 милиона евро за финансовата 2012 година и 140 милиона евро за финансовата 2013 година, лишаване от възможност да се получават субсидии или държавни помощи, както и от право да се ползват данъчни и социалноосигурителни облекчения или стимули за срок от три години;

б) за престъплението ИЗПИРАНЕ НА ПАРИ: шест години лишаване от свобода и глоба в размер на 54 милиона евро.

Деянията, за които е осъден подсъдимият, накратко се състоят в учредяването на няколко дружества в Испания, начело на които са поставени подставени лица като привидни управители, с цел извършване на данъчни измами, свързани с плащането в Испания на данък върху добавената стойност (ДДС) за финансовите 2011 г., 2012 г. и 2013 г., във връзка с продажбата на въгледороди в Испания. Освен това, за да прикрие произхода на сумите, предмет на измамата, подсъдимият е наредил да бъдат изтеглени средства от дружествата, използвани за данъчната измама, в Испания и те да бъдат прехвърлени към други дружества от мрежата и към сметки в чужбина.

След завеждането на подадена от подсъдимия касационна жалба срещу посоченото съдебно решение, е отказано да се разреши пътуването му до Румъния, но след като същият е локализиран на хърватската граница в посока Румъния, неговото издирване, залавяне и задържане в място за лишаване от свобода е разпоредено на национално и международно равнище, като за целта е издадена европейска и международна заповед за арест и за предаване.

Със съобщение от 4 април 2023 г. Апелативен съд Алба Юлия (Румъния) изпраща копие от решение по наказателно дело № 21/13.03.2023, с което се отказва изпълнението на европейската заповед за арест срещу подсъдимия.

В мотивите на решението на румънския съд, с което се отказва предаването на подсъдимия, се посочва, на първо място, че не е налице нито едно от задължителните основания за отказ да се изпълни европейската заповед за арест.

На следващо място, при преценката в посоченото решение дали е налице някое от факултативните основания за отказ да се изпълни [европейската заповед за арест] се посочва, че лицето, чието предаване се иска, е представило документи, които удостоверяват неговото продължително и законно пребиваване на територията на Румъния за период от поне 5 години,

както и че това лице е декларирало нежеланието си да бъде предадено на испанските съдебни органи, което е равнозначно на отказ за изпълнение на присъдата в издаващата държава членка, поради което се приема, че е налице основание предаването да бъде отказано.

От друга страна, румънският съд посочва, че престъпленията, за които лицето, чието предаване се иска, е осъдено на първа инстанция от съдебния орган, издал европейската заповед за арест, по националното [румънско] право са равносилни на престъпленията данъчна измама и изпиране на пари, че предвидените за тези престъпления наказания са лишаване от свобода за срок от 3 до 10 години и съответно, че ако деянията попадаха в юрисдикцията на румънските съдебни органи, давността за наказателно преследване би била 10 години, считано от датата на последното действие/бездействие. Този съд посочва още, че трите престъпления данъчна измама, за които лицето, чието предаване се иска е осъдено, са извършени през всяка една от финансовите 2011 г., 2012 г. и 2013 г., поради което може да се приеме, че давностният срок е започнал да тече най-късно на 31.12.2013 г.

Освен това, в допълнение към посоченото — а именно че давностният срок започва да тече от 31 декември 2013 г. и че същият е 10 години — румънският съд постановява, че *ако давностният срок за наказателното преследване не е бил прекъсван или спиран, същият ще е изтекъл на 30.12.2021 г. (sic.[така е написано])*, както и че откакто деянието е извършено не е било налице нито едно основание за прекъсване на срока за наказателно преследване, въпреки че настоящият състав на Audiencia Nacional (Национален съд) е уведомил изрично румънските органи, че производството не е спирано в нито един момент, така че съдебният процес е проведен, а осъдителната присъда е обжалвана.

Ето защо румънският съд приема, че са налице две факултативни основания да откаже изпълнението на европейската заповед за арест, издадената срещу лицето JMTB:

- лицето, чието предаване се иска, е със статут на пребиваващ в Румъния;
- ако деянията са били в юрисдикцията на румънските съдебни органи, давностният срок за наказателното преследване ще е изтекъл.

4 Отноsimи разпоредби

Член 4 от Рамково решение на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (2002/584/ПВР) предвижда следните хипотези сред факултативните основания за отказ да се изпълни европейската заповед за арест:

– в точка 4): „когато възможността за възбуждане на наказателно преследване срещу издирваното лице или изтърпяване на наказание е погасена по давност съгласно правото на изпълняващата държава членка, а деянията попадат в юрисдикцията ѝ съгласно собствения ѝ наказателен закон“;

– в точка б): „когато европейската заповед за арест е издадена с оглед изпълнение на присъда за лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане[,] и издирваното лице се намира или е гражданин или пребиваващ в изпълняващата [държава членка], а същата поема изпълнението на присъдата или мярката, изискваща задържане[,] съгласно националното си право“.

а) Съгласно член 4, точка 4 [от Рамковото решение], предаването може да бъде отказано, само ако преследването на деянията, които стоят в основата на издаването на [европейската заповед за арест], попадат в юрисдикцията на изпълняващата я държава съгласно националното ѝ право, и съответно същата може да приложи това право, за да се прецени дали установеният в нейното законодателство давностен срок за наказателно преследване на престъплението или за изпълнение на присъдата е изтекъл.

Напротив, когато престъплението, за което е издадена [европейската заповед за арест], не е в юрисдикцията на съдилищата на изпълняващата я държава, същите не могат да се произнасят по изтичането на давностния срок за изпълнение на присъдата или за наказателно преследване в съответствие с тяхното законодателство, а трябва да се съобразяват с правото на държавата, в която се провежда наказателното производство.

б) От друга страна, член 4, точка б допуска предаването да бъде отказано при наличието на три условия:

- европейската заповед за арест да е издадена с оглед изпълнение на присъда за лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане;
- издирваното лице да се намира или да е гражданин или пребиваващ в изпълняващата държава членка;
- и изпълняващата държава да поеме изпълнението на присъдата или мярката, изискваща задържане, съгласно националното си право.

5 Причини, поради които запитващата юрисдикция изпитва съмнения във връзка с тълкуването или валидността на правото на Съюза:

Предвид решението, постановено от румънския съд, изглежда не са спазени принципите, залегнали в [Рамковото решение], които подлежат на задължително изпълнение от всички държави членки на Европейския съюз.

- a) На първо място, с решението си румънският съд отказва предаването на JMТВ, тъй като приема, че съгласно румънското законодателство давностният срок за наказателно преследване на престъпленията е изтекъл.

В това решение обаче се изхожда от приложението на правилата за давностния срок за наказателно преследване на престъпленията съгласно румънското законодателство, въпреки че всички преследвани деяния са извършени в Испания и съставляват данъчни измами, които засягат финансовите интереси на Испания, което означава, че преследването на същите по никакъв начин не попада в юрисдикцията на румънските съдилища.

- b) На второ място, отказът издирваното лице да бъде предадено с мотива, че същото е със статут на пребиваващ в Румъния, изглежда не изпълнява установените в Рамковото решение условия за прилагане на това факултативно основание за отказ за предаване.

Първото от посочените изискуеми условия не е изпълнено в случая, тъй като независимо от постановената на първа инстанция осъдителна присъда срещу лицето, чието предаване се иска, наказателното преследване за извършените деяния все още е висящо.

Дори да се приеме, че лицето, чието предаване се иска, е пребиваващ в Румъния — макар че в хода на производството на това лице е разрешено да пътува до тази страна само за няколко кратки периода — отказът за предаване не е придружен от поет ангажимент от румънските органи, че евентуалната окончателна присъда срещу това лице ще бъде изпълнена в Румъния, което, ако възприетият подход бъде запазен, означава да бъде създадено пространство на безнаказаност за извършените деяния.

Съгласно точки 75 и 76 от решение на Съда на Европейския съюз от 31 януари 2023 г. (ROJ: PTJUE 21/2023 — ECLI:EU:C:2023:57), „[d]а се приеме, [...] че всяка държава членка може да добавя към посочените основания други основания, позволяващи на изпълняващия съдебен орган да не изпълни европейска заповед за арест, би било от естество, от една страна, да накърни еднаквото прилагане на Рамково решение 2002/584, като обуслови прилагането му от норми на национално право, и от друга страна, да лиши от ефективност предвиденото в член 1, параграф 2 от това рамково решение задължение за изпълнение на европейските заповеди

за арест, като на практика позволи на всяка държава членка да определя свободно обхвата на това задължение за своите изпълняващи съдебни органи. Подобно тълкуване би попречило на доброто функциониране на опростената и ефикасна процедура за предаване на осъдени или заподозрени в нарушаване на наказателния закон лица, въведена с посоченото рамково решение, поради което би било в противоречие с преследваната от него цел, припомнена в точка 67 от настоящото решение“.

Необходимост от отправянето на преюдициалното запитване:

Отправянето на настоящото преюдициално запитване е необходимо, тъй като издадената от запитващата юрисдикция европейска заповед за арест и предаване е лишена от действие в Румъния, където издирваното лице се укрива, и вероятно в останалите държави членки на Европейския съюз. В този смисъл, в посоченото по-горе решение на румънския съд се постановява следното: „румънският съдебен орган, изпълняващ европейската заповед за арест, иска от националното бюро SIRENE [supplementary information request at the national entries (искане за допълнителна информация от националните вписвания)] извършването на необходимите действия за включването на показател за валидност на искането чрез [Шенгенската информационна система], направено от друга държава членка въз основа на европейска заповед за арест, чието изпълнение е отказано от съответния съдебен орган“.

Съгласно точка 140 от решение на Съда на Европейския съюз (голям състав) от 31 януари 2023 г. (ECLI:EU:C:2023:57), „нито една разпоредба от Рамково решение 2002/584 не изключва издаването на няколко последователни европейски заповеди за арест срещу дадено лице, включително когато е отказано изпълнението на първа европейска заповед за арест срещу това лице“.

Съгласно точка 141 от същото решение обаче издаването на нова европейска заповед за арест може да се окаже необходимо, „след като обстоятелствата, които са попречили на изпълнението на предходна европейска заповед за арест, са били отстранени или когато решението за отказ да бъде изпълнена тази европейска заповед за арест не е било в съответствие с правото на Съюза“.

Ето защо е необходимо Съдът на Европейския съюз да се произнесе дали решението на румънския съд е в съответствие с правото на Съюза, най-малкото, за да се даде възможност за издаването на нова европейска заповед за арест срещу подсъдимия, чието предаване се иска, която да има действие на територията, на която същият се укрива в търсене на безнаказаност.

6. Процедурни действия:

[...]

[процесуално-организационни действия; становища на страните във връзка с преюдициалното запитване; Abogado del Estado (процесуален представител на държавата) и Ministerio Fiscal (прокуратурата) подкрепят, а подсъдимият JMTB възразява срещу отправянето на преюдициалното запитване]

7. Преюдициални въпроси:

На основание член 19, параграф 3, буква б) от Договора за Европейския съюз и член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз от Съда на Европейския съюз се иска произнасяне по следните въпроси:

1. С оглед на хипотезата по член 4, точка 6 от Рамково решение на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (2002/584/ПВР) сред предвидените „случаи, при които изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано“ — а именно „когато европейската заповед за арест е издадена с оглед изпълнение на присъда за лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане[,] и издирваното лице се намира или е гражданин или пребиваващ в изпълняващата [държава членка], а същата поема изпълнението на присъдата или мярката, изискваща задържане[,] съгласно националното си право“:

а) **Допустимо ли е прилагането на това факултативно основание за отказ за предаване да обхване и случаите, когато все още няма постановена окончателна присъда срещу лицето, чието предаване се иска?**

б) **Ако горното е допустимо, може ли предаването да бъде отказано с мотива, че лицето, чието предаване се иска, е пребиваващ в изпълняващата държава, без същата да поеме изпълнението на присъдата или мярката, изискваща задържане, съгласно националното си право?**

2. С оглед на хипотезата по член 4, точка 4 от Рамково решение на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (2002/584/ПВР) сред предвидените „случаи, при които изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано“ — а именно, „когато възможността за възбуждане на наказателно преследване срещу издирваното лице или изтърпяване на наказание е погасена по давност съгласно правото на изпълняващата държава членка, а деянията попадат в юрисдикцията ѝ съгласно собствения ѝ наказателен закон“ — **може ли това факултативно основание за отказ да се изпълни [европейска заповед за арест] да обхване и случаите,**

когато възможността за възбуждане на наказателно преследване или изтърпяване на наказание се счита за погасена по давност съгласно правото на изпълняващата държава членка, въпреки че преследването на съответните деяния не е от компетентността на съдилищата на тази държава?

[...]

[подписи на съдиите]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ